

ФІЛОСОФІЯ

УДК 101.14

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v041.2023.1>

Т. О. Бойченко

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-6085-6966>

аспірант кафедри філософії та історії

Таверійського національного університету імені В. І. Вернадського

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІФОЛОГІЇ

Постановка проблеми. Міфологія та обрядовість є невід’ємною складовою культури суспільства. Тому культурологічні, соціологічні та філософські дослідження були б неповними без систематизації теорій виникнення та значення міфу. Українська культура ввібрала в себе широкий пласт міфологічних і обрядових концептів, які становлять її архетипне підґрунтя. Аналіз соціально-філософського змісту міфології та обрядовості є науково значимим і методологічно необхідним для реконструкції і рефлексії ментальності сучасних суспільств, глибшого розуміння естетики, етики, релігійності і мистецтва.

Уявлення про те, що міфологія є первісним способом мислення і становить матрицю культури, є надзвичайно давніми. Глибоке вкорінення міфології в основи культури забезпечило постійний інтерес дослідників до міфологічної проблематики. Для них міфологія була провідником правічного людського духу, який постійно шепотів крізь культурний пласт історії. Це було приховане джерело знання, яке слугувало керівним принципом культурної безперервності, яку можна було спостерігати в людському житті та культурі, і яка відкривала можливості для повнішого розуміння культури. «Сучасна людина раціоналізувала міфи, але не змогла їх здолати. Чимало наших наукових істин, як більшість наших моральних, політичних та філософських концепцій є лише новими вираженнями тенденцій, які раніше втілювалися в міфічних формах» [2, с. 212].

Мета. Критичний аналіз основних теоретико-методологічних підходів міфології в їхньому історичному розвитку з метою виявлення базових аспектів міфології, а саме причин виникнення міфології, властивостей та ознак міфу.

У III ст. до н.е. над міфами почали працювали такі античні міфografi, як Аполлоній Родоський, що збирав міфи та поетично їх переробляв. Епос «Аргонавтика» розповідає про пригоди грецького героя Ясона та його супутників аргонавтів. Епос названий на честь корабля Ясона «Арго». Фактично існує дві версії епічної поеми. Перша була

написана грецьким поетом Аполлонієм Родоським у III ст. до н.е. У першому столітті нашої ери римський поет Гай Валерій Флакк написав іншу версію. Аполлоній народився в 230 р. до н.е. Про його життя відомо небагато, за винятком того, що він був бібліотекарем, а також поетом. Флакк жив за правління Тита Цезаря. Версія «Аргонавтики» Аполлонія є більш відомою, але у роботі Флакка, яку він ніколи не завершив, є унікальні елементи. «Аргонавтика» – єдина робота Аполлонія, що збереглася. Як вихідний матеріал Аполлоній використовував міфи та «Одіссею» Гомера. У версії Флакка боги зображуються, як гравці, коли кожен бог заохочує свого улюбленця.

Елліністичні автори Аполлодор і Овідій переказували стародавні міфи за циклами. «Бібліотека» Аполлодора – це стислий, але вичерпний путівник по міфології. Він охоплює всю міфологію від походження Всесвіту та богів до Троянської війни та її наслідків. Це єдиний твір такого роду, що зберігся з елліністичних часів. Хоча в елліністичний період була створена різноманітна міфграфічна література, вона була переважно спеціалізованими антологіями. Завдяки багатству інформації вона є ключовим джерелом для вчених, які цікавляться грецькою міфологією, також широко використовується для реконструкції змісту втрачених стародавніх творів.

«Метаморфози» римського поета Овідія, зосереджені на міфах, які включають перетворення людей у тварин, рослин та каміння. «Метаморфози» починаються з грецького міфу про три доісторичні епохи золота, срібла та заліза, далі міфграфія Овідія послідовно рухається вперед, поки не досягне міфів про Троянську війну, подорожей Енея, міфічного походження Риму і, нарешті, епохи Цезаря та Августа. Розповідь іноді важко простежити, оскільки вона не є строго лінійною та містить численні історії в історії. Багато міфів, переказаних Овідієм, також можна знайти у Гесіода, Гомера, Вергілія, Плутарха і Лівія.

Фабій Планціад Фульгенцій, римський письменник кінця V – початку VI ст., його головною

працею є «Міфологія» (Mythologiae), що складається з трьох книг, кожна з яких має пролог; перший розлогий і автобіографічний, два інших короткі і лише вступні. Потім є, відповідно, 22, 16 і 12 розділів, кожен з яких підсумовує класичну легенду та робить її алегоричне тлумачення, здебільшого з точки зору етики та етимології імен головних героїв» [3, с. 16].

Анонімні середньовічні ватиканські міфografi створили антології класичних міфів, які залишалися впливовими до кінця Середньовіччя.

Евгемеричні тлумачення з'явилися приблизно III в. до н.е. і були названі на честь Евгемера, який вбачав у міфологічних героях обоження історично існуючих правителів. Його книга «Священний запис» продовжує розвиток ідей, висловлених ще Геродотом. Міфи для нього були культурними пам'ятками.

Міфами про богів, легендами про битви, народними переказами про магію наповненні героїчні оповіді Середньовіччя. Міфологія в Середньовіччі представляє собою героїчні розповіді про чудовиськ, магію та чари. Міфологічні божества стали евгемеризованими через християнську призму. В епоху Середньовіччя були створені бестіарії, книги про тварин у стилі ілюстрованої енциклопедії. Вони містили короткі описи як реальних, так і міфологічних тварин, птахів і каменів. Елемент міфології робить ці твори важливим джерелом інформації про міфологію. В основі кожного бестіарію був твір під назвою «Фізіолог». Кожна тварина, включена до цієї праці, представляє певний аспект боротьби між добром і злом. Більшість бестіаріїв було складено в XII та XIII ст. Середньовічні ватиканські міфografi-граматики широко використовували евгемеризм і алегоризацію.

В XIV ст. формується Відродження, в культурі якого широко використовуються образи античної міфології. В епоху Відродження міфологія досліджувалася на підставі алегоричного методу. Серед визначних представників алегоричного підходу до міфології був Джованні Боккаччо, італійський поет і оповідач, відомий насамперед як автор «Декамерона». Між 1348 і 1353 роками Боккаччо написав твір, відомий, як Декамерон, збірка історій, розказаних десятьма героями, які приїхали на віллу за межами Неаполя, щоб уникнути лиха Чорної смерті. У кожну декаду кожен з компанії розповідає історію, всього сто історій. Назва Декамерон означає «Десятиденна робота». Казки мають фольклорно-міфологічний зміст. У пізніші роки Боккаччо опублікував наукові праці на теми міфології. Роботи Джеффри Чосера «Кентерберійські оповідання» (написана між 1387 і 1400 роками) мають подібну структуру.

В епоху бароко міфологічну тематику розробляв Джамбаттіста Віко. Він вважав, що міфологія була іманентною первісній культурі та при-

родним віруванням. Для стародавньої людини характерне превалювання відчуття та уяви. Спроби пояснити причини оточуючого світу призвели до перших міфів. Дж. Віко вбачав в міфології джерела науки та високого мистецтва. Віко зазначав, що всі народи проходять стадію міфології. Дж. Віко звернувся до вивчення мови міфів і зазначив, що вона походить від мови жестів, що мали символічний характер. Філософське осмислення міфології Дж. Віко заклало основи подальших основних напрямів вивчення міфів, зокрема, романтичного, культурно-антропологічного, історичного, фольклорно-етнологічного.

Романтизм вбачав у міфології прояв національного духу. Саме він вперше звернув увагу на фольклор, а також розробив теорію і методологію тлумачення, або герменевтику. Романтизм прагнув нової міфології, а міф став основною темою романтичної філософії. Романтизм виник у період формування національної свідомості, епоха гартування нації штовхала до вивчення свого коріння і витоків, до дослідження національної своєрідності, зокрема міфології і обрядовості. В романтизмі міфологія виступала поезією. Внесок братів Грімм у міфологию залишається парадоксом, оскільки вони не просто збирали міфи і казки, але їх вдосконалювали та змінювали. Їх роботи досі користуються таким же попитом, як і в XIX ст. Ф. Шеллінг, запропонував символічний підхід до міфології. У нього символ є конструктивним елементом міфології, його основою. Ф. Шеллінг розробив класифікацію міфології виокремивши символічну грецьку міфологію, алегоричну індійську і схематичну іранську. У міфології в символічній формі відбиті витоки антропогенезу і соціокультурогенезу.

Наукова інтерпретація міфології почалася у XIX ст. в рамках позитивізму. Міфологія розумілася як емпіричне осягнення навколишнього світу первісною людиною, як спосіб пояснення природних явищ і племінних відносин за допомогою відчуттів, уяви і мови. Виникає лінгвістичний і натуралістичний напрям вивчення міфології. Лінгвістичний напрям виводив міфологію з мови, як матеріалізації мислення, а натуралістичний вбачав у міфології ідеалізацію природних явищ. Ідея полягала в тому, що міфи виникли зі спроб пояснити природні явища. У другій половині XIX ст. з'явився антропологічний напрям, представники якого Е. Тайлор, Г. Спенсер, Дж. Фрезер вивчали міфологію на засадах етнографії. Матеріалом їх досліджень були звичаї, ритуали та обряди. Так з'являється наукове дослідження обрядовості. Антропологічний напрям був за своїм змістом еволюціоністським, тому вважав вивчення міфології необхідним розуміння еволюції свідомості людини. Витоки міфології антропологі-еволюціоністи вбачали у анімізмі, який

є результатом переживань людиною пограничних станів (сну, хвороби або смерті).

Ф. Мюллер використовував натуралістичний підхід у розумінні міфології. За його словами, міфологія починається з чуттєвого досвіду. Міфологія виникла, як реакція на природні сили. Згідно з Ф. Мюллером міфологія перш за все виникає через здатність людських відчуттів реагувати на явища навколо. Як і будь-який інший досвід, людський міфологічний досвід походить від чуттєвого досвіду. Емоції страху, трепету, поваги і любові до різних прояви цієї сили і породжують міфологію (природну релігію).

Засновником етнопсихологічного підходу до міфології був В. Вундт, розробник концепції *Völkerpsychologie*. В. Вундт стверджував, що застосування експериментальних методів можливе лише для вивчення основних функцій розуму, таких як реакції, сприйняття та відчуття. Більш складні, вищі продукти розуму вимагали іншого підходу, а саме *Völkerpsychologie*, оскільки їх неможливо було відтворити в лабораторних умовах. В. Вундт наполягав на розмежуванні між експериментально-науковими методами для індивідуальної психології та герменевтичними для народної психології. Volk міг пояснити вищі та складніші «продукти» людського розуму, такі як мова, міфи та мораль. Вихідним пунктом *Völkerpsychologie* було вивчення походження, будови та розвитку мови. Друга велика частина зосереджена на міфах, які включали казки, епоси та всі форми релігійної думки. Третя частина – звичаї, від манер за столом до ставлення до статі, сексуальності, політики і держави. Короткий виклад концепції *Völkerpsychologie* В. Вундта можна сформулювати як поняття переходу від первісної епохи, яка сформувала найнижчий рівень культури, через тотемістичну епоху, де тваринне панувало над людським, і добу героїв і богів, коли панували окремі особи та війська, до епохи держави і народних релігій, де епос замінив міфи. В описі В. Вундта «народна душа» була представлена мовою, міфом і звичаями так само, як індивідуальна душа складалася з уяви, емоцій і волі. Е. Дюркгейм перейняв погляди В. Вундта та інтегрував їх у свій соціологічний підхід. Б. Маліновський як засновник соціальної антропології багато в чому завдячував своїм знанням В. Вундту.

У ХХ ст. на перший план поряд з дослідженнями міфології виходить вивчення обрядовості і ритуалістики. В. Маннхардт висуває припущення, що з обряду виникає міф. Д. Фрезер синкретизував анімістичний і ритуалістичний підходи до міфології. Представники кембриджської школи міфологічного літературознавства Е. Чемберс, Дж. Вестон, Г. Меррей, Ф. Корнфорд, Дж. Харрісон пов'язують походження мистецтва з ритуалом та міфологією.

Саме кембриджська школа наголошує на обряді ініціації, як основному. Завдяки ініціації одичне долучається до загального. Кембриджська школа, побудувала літературну критику на основі зведення образів та сюжетів світової літератури до ритуалів і міфології.

Функціоналістський підхід розкрив функції міфології. Міфологія служила засобом підтримки культурних традицій і виконувала різноманітні функції у культурі, серед яких можна назвати легітимуючу, соціалізуючу, нормативно-регулятивну. Міфологія стає реальністю за допомогою щоденного відтворення її в обрядах. Міфологія виправдовує основні принципи світобудови, підтверджуючи обряд, який в свою чергу на практиці доводить дієвість міфології.

Соціологічний підхід Е. Дюркгейма, розглядав міфологію через призму надприродного. Надприродне – це все, що виходить за межі людського розуміння, з чого походить таємничий світ, який неможливо зрозуміти. В міфології чітко розрізняють сакральне, яке завжди шанується і будь-кому заборонено наближатися до нього в будь-який час. З іншого боку, профане – звичайне, те, що зазвичай робиться в повсякденному житті. Обряд, який здійснюється, має на меті постійно розділяти ці дві речі. Крім того, Е. Дюркгейм розрізняв міфологію і магію, міфологія була пов'язана з соціальною сферою, тоді як магія з індивідуальною. Фактори, що формують міфологію – це віра в священне і мирське, обряди та громада. Міфологія є цілісною системою вірування та дій, пов'язаних зі святими речами, а саме речами, які є забороненими. Переконавання і обряд зливаються в міфології в одне ціле. У книзі «Елементарні форми релігійного життя» Е. Дюркгейм розглядає два погляди на походження міфології, а саме анімізм і натуралізм. Але Е. Дюркгейм пояснює походження міфології через тотемізм – систему вірувань і обрядів, що здійснюється племенем чи кланом з метою підтримання зв'язку з певним видом тварин чи рослин.

Психологічного трактування міфології дотримувалися З. Фрейд і К. Юнг. З. Фрейд вбачав у міфології результат несвідомого, яке містить пригніченні бажання та потяги. Міфологія розумілася З. Фрейдом як вираз несвідомих психологічних комплексів. Міфологія широко використовується в його психоаналітичній концепції, зокрема, табу пов'язується з обмеженням інцесту, а образ батька з тотемом. К. Юнг сформулював низку оригінальних теоретичних положень щодо аналізу міфології, які містилися в його концепції колективного несвідомого. «Архетип – це образ або фігура, які вбудовані в психіку кожної людини, незалежно від культури чи раси. Швейцарський психолог К. Г. Юнг (1875–1961) представив ідею, що архетипи – це інстинктивні моделі мислення

або вроджені прототипи ідей. У психології К. Юнга архетипічні образи використовуються як терапевтичний інструмент. У контексті оповідання та міфології архетипи є універсальними елементами кожної історії чи міфу» [4, с. 34]. У колективному несвідомому знаходяться успадковані архетипи. В архетипах в концентрованій формі зберігається родова пам'ять людини.

Порівняльна міфологія розроблялася Дж. Кемпбеллом. Його робота охоплює багато аспектів міфології. Найвідомішою роботою Дж. Кемпбелла є «Герой з тисячею облич», в якій він обговорює свою теорію типологічної моделі поведінки міфологічного героя, яка присутня у світовій міфології. Образ міфологічного героя поширювався простором і розвивалася в часі, набуваючи локальних форм, залежно від соціальних структур і навколишнього середовища. Основа моделі поведінки міфологічного героя залишилася відносно незмінною і може бути визначена за допомогою базових етапів пригод героя в міфі (пошук пригод, отримання надприродної допомоги, зустріч з божеством і повернення).

М. Еліаде, визначає міфологію, як результат екзистенціальних і когнітивних зусиль людини. Міфологія виконує подвійну функцію, з одного боку, об'єднує різні сфери реальності (розкриває єдність між природними явищами, рослинністю, тваринним світом, народженням, смертю, відродженням). З іншого боку, міфологія розкриває трансцендентні значення, які неочевидні у безпосередньому досвіді. Таким чином, міфологія виражає діалектику сакрального і профанного. М. Еліаде називає прояв сакрального ієрофанією або демонстрацією сакрального. Є декілька видів ієрофанії, такі як кратофанія (дemonстрація влади або сили), теофанія (дemonстрація бога) і онтофанія (дemonстрація буття). Можна вважати, що історія релігій, від найпримітивніших до найрозвиненіших, складається з суми ієрофаній, суми проявів священного [5, с. 8]. Для М. Еліаде міфологія як система ідей і ритуалів розвивається з пережитого незвичного людського досвіду, який потім транслюється в культурі як значущий образ або ритуальна поведінка.

Французький етнолог Л. Леві-Брюль запропонував теорію первісного менталітету або дологічного мислення. Для Л. Леві-Брюля, первісна людина мала здатність до містичної участі. Отже, первісна людина через міфи трансцендентний спосіб власного існування.

Засновник структуралістського підходу К. Леві-Строс пов'язав міфологію з такими аспектами культури, як філософія та світогляд. Саме в цьому світлі підхід К. Леві-Строса допоміг створити нове уявлення про міф. На думку К. Леві-Строса, міф може бути організований відповідно до певної структури, подібно до мови. У мові цю

структуру можна назвати граматику, яка базується на системі суттєвих відмінностей чи опозицій. Міф також має свою систему опозицій та граматику. Якщо ми знаємо цю граматику, ми могли б розшифрувати послання, яке міф намагається донести до нас. Однак, щоб зрозуміти міфи, ми повинні знати систему відносин міфу, або його структуру. Міфи, як і мистецтво, мають функцію примирення в уяві тих соціальних суперечностей, які неможливо розв'язати в реальному житті. Вони є терапевтичними і можуть розглядатися як такі, що є спробою вирішити соціальні і економічні проблеми. З міфом все стає можливим. Існує вражаюча схожість міфів, зібраних у дуже різних регіонах. Це вказує на базову структуру, і саме таку структуру, на думку Леві-Строса, він розкрив у його аналізі міфів. Методологія проста, полягає в тому, щоб розділити кожен міф на складові елементи або міфеми, класифікувати ці міфеми з точки зору їх функціонування в міфі і, як наслідок, пов'язати різні класи функціонування один одного в загальному поясненні структури міфу. К. Леві-Строс наголошує, що ці опозиції набагато сильніші в міфах, ніж у народних казках, оскільки в перших ставлення до космологічних, метафізичних чи природних питань, а у других, до локальних і побутових. К. Леві-Строс припускає, що народні казки є проміжною формою між міфом та літературою. У системі К. Леві-Строса людський розум розглядається як сховище великого різноманіття матеріалу, з якого він відбирає пари елементів, які можуть поєднуватися, утворюючи різноманітні структури. Для того, щоб зрозуміти певний елемент, нам потрібно вивчити всю систему взаємозв'язків або структуру. Одним з найважливіших інструментів у структурній критиці є бінарна опозиція, в якій суть усього розкривається через протиставлення протилежному, «... первісна схема може продовжити існувати у спотвореному вигляді – у формі бінарної опозиції між небом та водою [1, с. 33]. Структуралізм акумулював в собі антропологію, семіотику, філософію, психологію, лінгвістику та історію.

Концепцію міфу як гри запропонував Й. Хейзінга. Для Й. Хейзінга гра була визначальним фактором протягом усього культурного процесу, в зв'язку з чим міф та ритуал як форми гри розглядаються як сили інстинкту, від яких починається цивілізація.

Ще однією теорією міфу є символічна теорія Е. Кассіра. Міфології присвячені такі праці Е. Кассіра, як «Мова і міф» і «Міфологічне мислення». Принцип, що об'єднує міф, мову та мистецтво, це те, що вони є символічними формами. Міфи виникають в результаті переживання сильних емоцій небезпеки або тривоги. Досвід пережитих емоцій об'єднується в образ, який є одночасно ментальним і матеріальним, як фетиш або тотем.

Якщо цих образів декілька, їх можна пов'язати один з одним. Через певний час виникає мережа таких образів-символів. Існують способи формування цих мереж символів. Найважливішим з них є міфологія. Завдяки цій сукупності символів людина починає формувати ідеальний світ.

Висновки, отримані в результаті дослідження, можна представити так. Міфологія як сукупність міфів розуміється як система пояснень явищ природи, причин того, що відбувається, поглядів на світ і вірувань, архетипів, норм поведінки, що передаються з покоління до покоління; як наука про міфи, легенди, оповіді про богів і героїв; як культурний феномен.

Міфи є одним із найдавніших типів культурного кодування, властивий як традиційному суспільству, так й всім етапам розвитку культури. Таким чином, в сучасній міфології представлений широкий спектр теорій і досліджень, спільним елементом яких є методологічна тенденція визначення міфології як синтезу сакралізованого способу мислення та ритуально-обрядової практики. Міфологія пронизує всі сфери життя, вплинула на всі види людської діяльності. Тому визначення міфології залежать від того, який науковий підхід звертається до вивчення феномену міфу: евгемеричний, романтичний, антрополого-еволюціоністський, натуралістичний, етнопсихологічний, психоаналітичний, соціологічний, компаративістський, екзистенціальний, міфологічно-літературознавчий, ігровий і символічний. Міф та міфологія розцінюються відповідно до кожного зазначеного підходу як емоційно-образна реакція на природні стихії; переживання людиною пограничних станів; вираз основних соціальних станів і відносин; втілення універсальних структур людської психіки; «народна душа»; діалектика сакрального і профанного; форма гри; структура бінарних опозицій; світ символів.

Міфологія є яскравим показником значення міфології у всі часи. Дослідження міфу стало методологічним ключем до різних проблем сучасної культури, про що свідчить підвищений інтерес до міфу з боку вчених. Класифікація та впорядкування міфології в роботах і оглядах вимагали праці багатьох поколінь дослідників. Кожний дослідник міфології бачив, що, окрім зовнішньої форми, яку має міфологія як засіб естетичного задоволення, вона представляє складну проблему культури та водночас надає допомогу у вирішенні цієї проблеми. Навіть окремих міфів з багатьох десятків або сотень варіантів, починає відігравати належну йому роль, коли вчений починає вивчати міфологію в цілості.

Література

1. Леві-Строс К. Первісне мислення. К.: Український Центр духовної культури, 2000. 324 с.

2. Пас О. Лабіринт самотності. Львів: «Видавництво Кальварія», 2014. 216 с.

3. Fulgentius the mythographer. The Ohio State University Press, 1971. p. 257.

4. Sherman J. Storytelling: an encyclopedia of mythology and folklore. NY: Armonk, 2008. 666 p.

5. Еліаде М. Священне і мирське. Міфи, сновидіння і містерії. К.: Основи, 2001. 113 с.

Анотація

Бойченко Т. О. Теоретико-методологічні підходи дослідження міфології. – Стаття.

Поняття міфології багатозначне, з одного боку воно позначає струнку сукупність міфів, які передавалися в усній і в письмовій формі, засвоювалися в певному типі культури, з іншого боку, під міфологією розуміють науку про міфи. Міфологія існує у всіх типах культур завдяки тому, що спонукає до дії, захоплює увагу, навчає звичаям і вмінням. Її естетична привабливість, етична спрямованість, онтологічна ґрунтовність і гносеологічна етіологія з часів античності змушує вчених вивчати міфологію у всіх її аспектах.

Аналізуються теоретичні і методологічні особливості основних підходів до міфології. Показано, що теоретичною основою дослідження міфології виступають розробки античних, елліністичних і ватиканських міфологів, для яких був характерний алегоричний, етимологічний і евгемеричний підходи.

В цьому ракурсі було розглянуто дослідження змісту міфу в Середньовіччі, епоху бароко та романтизму. З'ясовано, що в епоху бароко міфологічну тематику розробляв Джамбаттіста Віко. Він вважав, що міфологія була іманентною первісній культурі та природним віруванням. Розглянута інтерпретація міфології в романтизмі як прояву національного духу. Вперше саме романтизм звернув увагу на фольклор, а також розробив теорію і методологію його тлумачення, або герменевтику.

В рамках розвитку модерного наукового знання розглянуто антропологічний, лінгвістичний, натуралістичний та етнопсихологічний напрям дослідження міфології у рамках позитивізму XIX-го століття. Також з'ясовані їх подальші теоретичні розробки, що виникли на основі цих напрямів. Визначені основні спрямування дослідження міфології у XX ст., такі як Кембриджська школа, функціоналістський підхід, соціологічний підхід Е. Дюркгейма, психологічний підхід З. Фрейда та К. Юнга, порівняльна міфологія, дослідження Мірча Еліаде. Акцентовано увагу на дослідження міфу з перспективи структуралістської концепції К. Леві-Строса та концепту міфу як гри Й. Хейзінги.

Ключові слова: міфологія, міфологія, міфологія, символічний підхід, структурний підхід, функціоналістський підхід.

Summary

Boychenko T. O. Theoretical and methodological approaches to the study of mythology. – Article.

The concept of mythology is ambiguous, on the one hand, it denotes a coherent set of myths that were transmitted orally and in writing, learned in a certain type

of culture, on the other hand, mythology is understood as the science of myths. Mythology exists in all types of cultures because it inspires action, captures the imagination, and teaches customs and skills. Its aesthetic appeal, ethical orientation, ontological thoroughness and epistemological etiology since antiquity forces scientists to study mythology in all its aspects.

The theoretical and methodological features of the main approaches to mythology are analyzed. It is shown that the theoretical basis of the study of mythology is the work of ancient, Hellenistic, and Vatican mythographers, who were characterized by allegorical, etymological, and euhemeristic approaches.

In this perspective, the status of myth in the Middle Ages, the Baroque era, and Romanticism was considered. It was found out that Gianbattista Vico developed mythological themes in the Baroque era. He believed that mythology was immanent in primitive culture and natural belief. The interpretation of mythology in romanticism as a manifestation of the national spirit is considered. It

was for the first time that he paid attention to folklore, and also developed the theory and methodology of its interpretation, or hermeneutics.

Within the framework of the development of modern scientific knowledge, the anthropological, linguistic, naturalistic and ethnopsychological direction of the study of mythology within the framework of positivism of the 19th century is considered. Their further theoretical developments, which arose on the basis of these areas, are also clarified. The main directions of the study of mythology in the 20th century are determined, such as the Cambridge school, the functionalist approach, the sociological approach of E. Durkheim, the psychological approach of Z. Freud and K. Jung, comparative mythology, Mirch Eliade's research. Attention is focused on the study of myth from the perspective of the structuralist concept of K. Lévi-Strauss and the concept of myth as a game by J. Huizinga.

Key words: mythology, mythography, symbolic approach, structural approach, functionalist approach.